

Høringsnotat vedr. indkomne høringssvar til udkast til nationalparkplan for Vadehavet

Udsendt 21. december 2012 til afsendere af høringssvar

Nedenfor gennemgås de i alt 49 indkomne høringssvar vedr. udkast til Nationalparkplan Vadehavet 2013-18, som har været i høring i perioden 2. april – 30. juni 2012.

Skemaet indeholder 6 kolonner, der beskriver:

Kolonne 1 – Nr: Indeholder et løbenummer som er tildelt de enkelte høringssvar og som bruges til reference/henvisning

Kolonne 2 – Afsender: Indeholder navnet på den person, institution eller organisation, som har indsendt høringssvaret

Kolonne 3 – Beskrivelse: Indeholder et meget kort resume af indholdet i høringssvaret med fokus på de ændringsforslag, som er indeholdt i henvendelsen. For den samlede præcise ordlyd af de enkelte høringssvar henvises til oversigt på www.nationalparkvadehavet.dk

Kolonne 4 – Bemærkninger/konsekvens: Indeholder nationalparkbestyrelsens besvarelse af høringssvarets enkelte punkter

Kolonne 5 – Kategori: Er en inddeling af høringssvarene i 5 kategorier, som er:

1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger
2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter
4. Negative tilkendegivelser
5. Forslag til ændring af plan-afsnit

Kolonne 6 – Ændring: Hvor høringssvaret har medført forslag til ændringer i udkastet til nationalparkplan er dette markeret med et X.

Nr	Afsender	Beskrivelse	Bemærkninger/konsekvens	Kategori	Ændring
1	Ib Brøndum Petersen	Indsigelse mod at engstykke ved Damhus øst for Ribe inddrages i nationalparken	Indsigelsen bygger på en misforståelse. Det pågældende areal ligger ikke i nationalparken	4	
2,3	Hotel Dagmar Ribe Byferie	Ønsker flg. tilføjelse i planen: At bestyrelsen og sekretariatet vil arbejde målrettet for at digerne samt omkringliggende arealer til stadighed renholdes, hvilket vil sige, at der opsamles affald efter behov, dvs. flere gange årligt.	Affaldsindsamling på digerne varetages i dag af digelagene i et samarbejde med kommunerne. I Esbjerg Kommune er der fra 2011 endvidere startet en kommunal ordning med ekstra indsamling af affald med hjælp fra	5	

			kontanthjælpsmodtagere. Nationalpark Vadehavet er meget positive overfor den udførte indsats men anser ikke affaldsindsamling/ renovation for en opgave, der påhviler nationalparken. Nationalparken vil dog være positiv overfor at støtte relevante (nye) tiltag, som forbedrer indsatsen på området efter anbefaling fra kommuner og digelag.		
4	Orla Findahl	Ønsker en stillingtagen fra bl.a. nationalparkbestyrelsen til placering af solceller for at undgå at en massiv opsætning af anlæg i Lakolk området med en deraf følgende uheldig æstetisk påvirkning.	Godkendelse af tekniske installationer som solcelleanlæg er en myndighedsopgave, som er placeret hos kommunerne. Nationalparken har ikke myndighedsbeføjelse og anser ikke den konkrete sag for et emne, der giver anledning til ændringer i nationalparkplanen.	3	
5	Poul Nielsen	Tilkendegivelse af opbakning til det udsendte forslag til nationalparkplan	Henvendelsen hilses velkommen og giver ikke anledning til ændringer i planen.	1	
6	Hans Peter Kjær	Forslag til konkrete indsatser: <ul style="list-style-type: none"> • Forbedret adgang til Vadehavsområdet for ATV'er • Forbedret adgang til Koresand • Tilskud til drift af tankstation på Mandø • Informationssystem om højvande ved Låningsvejen • Oprettelse af Vadehavs-wiki på internettet • Støtte til kunstprojekter 	De fremsendte forslag har karakter af egentlige meget konkrete projekttiltag. Øget adgang til Vadehavet med motoriserede køretøjer som foreslået vil kræve en ændring af bestemmelserne i Bekendtgørelse om fredning og vildtreservat i Vadehavet. Det er Nationalparkbestyrelsens vurdering at en fri adgang til kørsel med ATV'er og lignende køretøjer med et udpræget rekreativt formål vil være i modstrid med hensynet til naturværdier i området. Det vil ikke være foreneligt med nationalparkens formål og interesser at yde tilskud eller underskudsgaranti til drift af en tankstation på Mandø.	3	

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

			Opsættelse af informationssystem om tidevandsforhold vil være foreneligt med høringsforslagets formulering af indsats 5.3 (side 140) og 6.1 (side 141) og giver ikke anledning til ændring i teksten. En Vadehavs-wiki og lignende tiltag er dækket af formuleringerne i indsats 8.3 og giver ikke anledning til ændring i teksten.		
7	Birgit Mørch	Tilslutning til forslag beskrevet for nr. 2 og 3 om affaldsindsamling. Herudover konkrete forslag til: <ul style="list-style-type: none"> • Anlæg af ridestier • Etablering af overnatningsmulighed for heste og ryttere på Mandø • Tilladelse til turridning fra Vester Vedsted til Mandø og fra Mandø til Koresand • Etablering af cykelstier mellem Vikingecentret og Vester Vedsted 	Se bemærkninger til henvendelse 2 og 3 De konkrete forslag til flere ride- og cykelstier er omfattet af nationalparkbestyrelsens ønske om at bidrage til en samlet plan for nationalparkens rekreative sti- og rutenet jf. høringsforslagets indsats 5.1 (side 139) og giver ikke anledning til ændringer i teksten. Turridning på de foreslåede strækninger mellem Vester Vedsted, Mandø og Koresand er i vid ustrækning ikke omfattet af begrænsninger i medfør af Bekendtgørelse om fredning og vildtreservat i Vadehavet, og der arrangeres for nuværende flere organiserede rideture i området. Endvidere er der i dag overnatningsmuligheder for heste/ryttere på Mandø. Høringsudkastets formulering indeholder også de nødvendige rammer for nationalparkens evt. engagement i yderligere tiltag på området, og forslagene giver ikke anledning til ændringer i teksten.	3 og 5	
8	Henrik Tank-Baaskjær	Enslydende med henvendelse 2 og 3.	Der henvises til henvendelserne nr. 2 og 3	5	

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

9	Claus Nissen	Forslag til konkret indsats for forbedrede cykelstier og mulighed for cykelparkering i Esbjerg Kommune. Henvendelsen er stilet såvel til Nationalparkbestyrelsen som til Esbjerg Kommune og opfordrer til et samarbejde mellem de to parter.	De konkrete forslag til cykelstier er omfattet af nationalparkbestyrelsens ønske om at bidrage til en samlet plan for nationalparkens rekreative sti- og rutenet jf. høringsforslagets indsats 5.1 (side 139) og giver ikke anledning til ændringer i teksten. Esbjerg Kommune har sæde i nationalparkens bestyrelse og udgør en naturlig samarbejdspartner for nationalparken.	3	
10	Said Kirollos	Forslag til indvinding og udnyttelse af råstoffer mv. herunder: <ul style="list-style-type: none"> • Salt og jod i kunstige bassiner • Jordvarme • Olie og naturgas 	Henvendelsen drejer sig om konkrete projekter, som foreslås iværksat og rummer ikke forslag til ændringer i høringsudkastets tekst. I forhold til henvendelsens konkrete forslag kan det bemærkes, at tiltag som vil medføre råstofindvinding vil være af en karakter som ligger udenfor nationalparkens indsatsområder. Olie- og gasindvinding vil ikke være forenelig med beskyttelseshensynene i området og vil ikke blive støttet fra nationalparkens side.	3	
11	Orla Findahl	Forslag om etablering af luftkvalitetsmåling på Rømø	Henvendelsen drejer sig om et konkret projekt, som foreslås iværksat, og giver ikke anledning til ændringer i høringsudkastets tekst. Forslaget vil kunne gennemføres indenfor rammerne af høringsudkastet og vil naturligt indgå i den samlede idé-bank for nationalparken.	3	
12	Knud Johnsen	Konkrete forslag til indsatser på Rømø samt ændringer i statusdel og plan :	Nationalpark Vadehavet har allerede og ønsker til hver en tid et stærkt og godt samarbejde med	2,3,5	

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

		<ul style="list-style-type: none"> • Opfordring til dialog med fredningsmyndigheder om naturplejeindsats • Udbygning af stisystem på Rømø • Etablering af bilfrit område mellem Havsand Lå og Lakolk • Større fokus på planter og plantesamfund i planens tekst • Kommentarer til teksten i statusdelen med forslag til konkrete mindre rettelser/tilføjelser 	<p>myndighederne. Kommunerne og Naturstyrelsen der er myndigheder indenfor naturforvaltning er tillige repræsenteret i nationalparkens bestyrelse.</p> <p>Udbygning af stisystem på Rømø er omfattet af nationalparkbestyrelsens ønske om at bidrage til en samlet plan for nationalparkens rekreative sti- og rutenet jf. høringsforslagets indsats 5.1 (side 139) og giver ikke anledning til ændringer i teksten.</p> <p>Der er i dag etableret et bilfrit område på den foreslåede strækning (jf. kortet i Naturstyrelsens vandretursfolder nr 77 over Rømø).</p> <p>Høringsudkastet indeholder i formuleringen af målsætningerne 1, 2, 3 og 7 med tilhørende forslag til indsats en lang række tiltag, der har til formål at beskytte og fremme forekomster af værdifuld natur herunder planter og plantesamfund. Forslaget vil således ikke give anledning til ændringer eller tilføjelser.</p> <p>De supplerende kommentarer har givet anledning til, at plantearten <i>hollandsk hullæbe</i> er tilføjet i teksten på side 26 i den endelige plan.</p>			X
13	Ulla Degn Jensen	Ensyldende med henvendelse 2 og 3.		5		
14	Vadehavsudvalget	Konkrete forslag til indsats for at forbedre og udvikle adgangsmuligheder for bløde trafikanter i	De konkrete forslag til indsats for at forbedre og adgangsmulighederne er omfattet af	3		

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

		nationalparken.	nationalparkbestyrelsens ønske om at bidrage til en samlet plan for nationalparkens rekreative sti- og rutenet jf. høringsforslagets indsats 5.1 (side 139) og giver ikke anledning til ændringer i teksten.		
15	Lisbeth Oxholm Andersen	Positiv tilkendegivelse med konkret forslag til rettelse i billedtekst i statusdelen på side 96	Billedteksten er blevet korrigeret. Nationalpark Vadehavet vil gerne understrege, at fejlen ikke skal tages til udtryk for, at høringsudkastet i øvrigt er behæftet med fejl, som frygtet af Lisbeth Oxholm Andersen.	2	X
16	Hans Ole og Anne Sørensen	Kommentar til statusdelen side 102 med forslag om, at hesterejer, som er transporteret til et andet kontinent for at blive pillet ikke kan mærkes som bæredygtigt producerede.	Der er tale om et forslag og kommentar til nationalparkens videre arbejde med udviklingen af retningslinjer for anvendelsen af Nationalpark Vadehavets logo mm. jf. indsats 10.3 og 10.4 (side 146). Planen vil ikke omfatte stillingtagen til, hvorvidt enkeltprodukter kan mærkes på den ene eller den anden måde. Denne sagsbehandling vil blive foretaget på baggrund af konkrete ansøgninger og fastlagte retningslinjer, som bestyrelsen har godkendt.		
17	Vagn Østergaard Kristensen	Præcisering af billedtekst på side 65 i statusdelen, hvor der gøres opmærksom på, at billedet i høringsudkastet viser møllen før restaureringen.	Billedteksten angiver ikke hvorvidt billedet er fra før eller efter restaureringen. I den endelige plan er billede af møllen fra efter restaureringen fremsendt af Vagn Østergaard Kristensen blevet indsat i stedet for det tidligere billede og billedteksten er blevet præciseret.	2	X
18	Mogens Gabs	Konkret forslag til etablering af cykelsti langs Sønderstrandvej på Rømø.	Udbygning af stisystem på Rømø er omfattet af nationalparkbestyrelsens ønske om at bidrage til en samlet plan for nationalparkens rekreative sti-	3	

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

			og rutenet jf. høringsforslagets indsats 5.1 (side 139) og giver ikke anledning til ændringer i teksten.		
19	Claus Cornelsen	Forslag om at tilbyde støtte til lodsejere med arealer i Nationalpark Vadehavet, hvor naturindholdet kan fremmes ved afgræsning.	Forslaget er i tråd med indsats 1.1, 2.1, 2.2 og 2.4 og giver ikke anledning til ændringer i teksten.	3	
20	Bjarne Kiholm	Konkrete forslag til indsatser: <ul style="list-style-type: none"> • Udbygning af det maritime rute-net • Udgivelse af information om den maritime side af Vadehavet • Ansættelse af personale, der kan bistå lokale ildsjæle juridisk og ”bureaukratisk” • Undersøgelse af mulighederne for at fremme omsætning af vildt, fisk, skaldyr, urter og Vadehavsslik • Revision af Vadehavsbekendtgørelsen 	Konkrete forslag til indsatser for at forbedre omfanget af og formidlingen af de maritime ruter er omfattet af nationalparkbestyrelsens ønske om at bidrage til en samlet plan for nationalparkens rekreative sti- og rutenet jf. høringsforslagets indsats 5.1 (side 139). Forslaget giver ikke anledning til ændringer i teksten. Nationalparkbestyrelsen tilkendegiver i de indledende bemærkninger til plan-delen i høringsudkastet (side 132 under afsnittet ’Faglig bistand og økonomisk Støtte’) deres vilje til at yde bl.a. faglig støtte. Der foretages således ikke ændringer i teksten. Under indsats 10.2 og 10.3 beskrives nationalparkens intention om at fremme udviklingen af nationalparkprodukter og markedsføringen af disse. Forslaget ligger i forlængelse af disse og giver ikke anledning til ændringer i teksten. ’Vadehavsbekendtgørelsen’ administreres af Naturstyrelsen og en eventuel revision af denne gennemføres således herfra. Nationalpark Vadehavet vil i denne forbindelse indgå som	3	

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

			høringspart.		
21	Tønder Erhvervsforum	Hilser etableringen og udviklingen af Nationalpark Vadehavet velkommen og opfordrer til en stærk prioritering af initiativer, der bidrager til udvikling af erhverv, turisme og lokalsamfund.	Henvendelsen giver ikke anledning til ændringer i høringsudkastet.	1	
22	Volker Heesch	Konkrete forslag til indsatser: <ul style="list-style-type: none"> • Etablering af stiforbindelse for cyklister og fodgængere fra Højer By til Det Fremskudte Dige. • Forbedring af den kollektive trafik med busser og tog • Udbygning af udstillingen ved Vidåslusen • Praktikpladser for unge studerende eller frivillige 	Udbygning af stisystem mellem Højer og Det Fremskudte Dige er omfattet af nationalparkbestyrelsens ønske om at bidrage til en samlet plan for nationalparkens rekreative sti- og rutenet jf. høringsforslagets indsats 5.1 (side 139) og giver ikke anledning til ændringer i teksten. Nationalparkbestyrelsen har i indsats 10.4 tilkendegivet en vilje til at fremme CO2-neutrale løsninger indenfor bl.a. transport. Der er endvidere lavet en tilføjelse til indsats 5.1 i den endelige plan, så den også omfatter en indsats til at forbedre adgangen til oplevelser i nationalparken gennem kollektive transportformer. I den supplerende målsætning 9d tilkendegives det, at nationalparken vil indgå i samarbejde med uddannelsesinstitutioner om bl.a. praktikpladser og studie-afhandlinger.	3, 5	X
23	Naturvejlederforeningen i Danmark	Finder det positivt at nationalparken vil basere sit formidlingsarbejde på en 'ekstern' partner i form af Vadehavets Formidlerforum. Der ønskes dog også, at nationalparken markerer sig selvstændigt på området. Foreslår at anvendelsen af nationalparklogo bruges	Vadehavets Formidlerforum har markeret sig stærkt som en bred og initiativrig organisation med udvikling af en lang række produkter og services. Samtidig er der i nationalparkens område en bred kreds af private formidlere som ikke er organiseret men som har en bred	5	

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

		til at indføre et kvalitetsstempel for formidlere.	<p>kundekreds. Indenfor de økonomiske rammer som de danske nationalparker er underlagt vil det ikke være realistisk at nationalparken selvstændigt vil kunne løfte en væsentlig del af formidlingsforpligtigheden i et så stort og varieret område. Nationalparkbestyrelsen ønsker derfor at understøtte samarbejdet med et så bredt og fagligt kvalificeret korps af formidlere som muligt. Der vil således ved ansættelser i nationalparkregi blive lagt vægt på stillinger som kan bidrage til et sådant samarbejde og herved også leve op til Naturvejlederforeningens forslag om at nationalparken skal inspirere og udvikle naturvejledningen i nationalparken. Første skridt i denne retning er i øvrigt taget med kontorfællesskab mellem nationalparkens sekretariat og koordinatoren for Vadehavets Formidlerforum.</p> <p>Nationalparken er fuldt indforstået med at anvendelsen af logoet også kan og bør omfatte formidlingsindsatsen.</p> <p>Nationalparkbestyrelsen finder ikke at bemærkningerne giver anledning til ændringer i teksten i høringsudkastet.</p>		
24	Juvre Digelag	<p>Kommentar til Vadehavskommunernes forslag til projekter indkommet under ide-fasen i 2011 (idé nr 25 på oversigten på www.nationalparkvadehavet.dk):</p> <p>Digelaget ønsker at markere sig som stærk modstander af et forslag om at flytte Juvre Dige.</p>	<p>Henvendelsen er ikke direkte møntet på høringsudkastet til nationalparkplan og giver ikke anledning til ændringer i teksten.</p>	3 (4)	

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

25	Samvirke for Lokalhistoriske Arkiver i Tønder Kommune	Udtrykker tilfredshed med planen og udtrykker stor vilje til samarbejde og sikring af lokal forankring.	Ønsket om samarbejde hilses velkomment. Henvendelsen giver ikke anledning til ændringer i høringsudkastet i øvrigt.	1	
26	Sydvestjysk Sportsfiskerforening	3 konkrete forslag: <ul style="list-style-type: none"> • Genslyngning af Kongeåen • Genslyngning af Sneum Å • Nationalpark Center i møllebygningen ved Jedsted Mølle 	Kongeåen og dens vandopland er ikke en del af Nationalpark Vadehavet og der vil derfor ikke for nuværende være baggrund for en indsats som den ønskede fra nationalparkens side. Genslyngning af Sneum Å er omfattet af indsats 2.6 (side 136) og forslaget vil således ikke give anledning til ændringer i teksten	3	
27	Birgitte Kann Rasmussen	Opfordrer til at det gøres meget tydeligere i planforslaget at der skal gennemføres tiltag for at lede besøgende på Mandø, så sårbar natur beskyttes og privatlivets fred respekteres.	Høringsudkastet angiver i målsætning 6 og 7, at der skal gennemføres tiltag til at vurdere konsekvenser og påvirkninger på natur- og kulturhistoriske værdier samt lokalmiljøer fra friluftaktiviteter og turisme og udarbejde forslag til forbedringer samt gennemføre særlige tiltag for at beskytte særligt sårbare naturtyper og arter. Forslaget giver ikke anledning til ændringer i høringsudkastet.	5	
28	Dansk Land- og Strandjagt	Nationalparken benævnes i flere tilfælde nationalparkområdet/restriktionsområdet. Det anføres endvidere at: <ul style="list-style-type: none"> • Høringsudkastet angiver digerne som en trussel mod nationalparkens fremtid • Landbruget i nationalparken skal tilføres store tilskud for at have samme betingelser som landbrug udenfor nationalparken.. • Jagt på invasive arter som mink, mårhund og nilgås samt arter, der bidrager til 	Høringssvaret anvender konsekvent betegnelser og begreber, der sammenstiller oprettelsen af Nationalpark Vadehavet med indførelse af restriktioner og begrænsninger for erhvervslivet. I høringsudkastets afsnit 'Rammer og forudsætninger' (side 120) er der klart redegjort for, at nationalparkloven ikke stiller virkemidler til rådighed for Nationalparkfonden, så den kan gennemføre aktiviteter mod lodsejernes vilje. Der vil alene være tale om frivillige virkemidler.	5	

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

		<p>ubalance i naturen (krager, husskader, råger, sølvmåger og ræv) er en nødvendighed for at beskytte området.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det er noget sludder når høringsudkastet på side 46 både vil have fri dynamik og samtidig lave naturpleje og –genopretning. • At høringsudkastet på side 54 nævner, at møller ikke må placeres i nærheden af nationalparkområdet. • Med henvisning til side 72 i høringsudkastet anbefales det, at nationalparken bør sikre fremtidig jagtudøvelse, som den ældste kulturhistorie i Danmark. • Områdets bæreevne i forhold til turisme bør undersøges • Det bør undersøges, hvor mange arbejdspladser der mistes pga. de restriktioner og manglende udvidelsesmuligheder samt ulige konkurrenceforhold, som nationalparken medfører. • Nationalparken vil primært udgøre et aktiv for storbybefolkningen i Østdanmark 	<p>På side 20 nævnes det, at diger <u>på langt sigt</u> udgør en trussel mod Vadehavets eksistens som kysttype, hvis ikke der sikres tilstrækkelige områder, der kan oversvømmes og modtage sediment. Dette er beskrevet i flere studier af Vadehavets dynamik.</p> <p>På side 46 skelnes der mellem områder med mulighed for fri dynamik og steder, hvor naturindholdet kan fremmes gennem pleje og genopretning.</p> <p>Det er ikke korrekt, at der i høringsudkastet på side 54 står, at møller ikke må placeres i nærheden af nationalparken. Der er derimod anført at en række store anlæg er en udfordring for oplevelsen af det flade vadehavslandskab, og at sådanne anlæg så vidt muligt bør placeres længere inde i landet.</p> <p>Høringsudkastet nævner bl.a. under indsats 1.2 (side 134), at begrænsning af prædation kan være et af virkemidlerne til at forbedre forholdene for især engfugle.</p> <p>Under målsætning 5 (side 139) anføres det klart, at nationalparken ønsker at medvirke til at udbygge og understøtte mulighederne for et aktivt friluftsliv. Dette gælder naturligvis også jagtinteresser.</p> <p>Der lægges i høringsudkastet flere steder klart op til at nationalparken skal sikre størst mulig forankring i befolkningen og samarbejde med lokale netværk og foreninger mm. (se bl.a.</p>		
--	--	---	--	--	--

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

			målsætning 10, side 145) – nationalparkbestyrelsen er derfor direkte uenig i påstanden om, at nationalparken primært vil være et aktiv for storbybefolkningen i Østdanmark. Samlet set giver høringssvaret således ikke anledning til ændringer i høringssudkastet.		
29	De statsanerkendte museer i Vadehavsområdet	Tilslutter sig høringssudkastets indhold og konstaterer at planen lægger op til et bredt samarbejde mellem mange aktører. Udtrykker en særlig interesse for at bidrage til realiseringen af målsætning 9 vedr. forskning og bidrage til formidlingsindsatsen gennem Vadehavets Formidlerforum. Endvidere påpeger man, at museerne med deres særlige ekspertise kan bidrage væsentligt til indsatsen på det kulturhistoriske område mm. Ønsker en tilføjelse/ændring i statusdelen, således at historien om Vadehavets dannelse føres længere tilbage.	Bestyrelsen vil positivt overveje en mindre tilføjelse til afsnittet om Vadehavets dannelse og i samarbejde med museerne se på muligheden for at tilføje en kort tekst.	1, (5)	X
30	WWF Verdensnaturfonden	Udtrykker tilfredshed med høringssudkastet men ønsker en præcisering, at nationalparken har beskyttelse af naturværdier som hovedformål, og at indsatsen fremadrettet fokuserer på dette område. Det bemærkes endvidere_ <ul style="list-style-type: none"> • Engelsk vadegræs skal omtales i afsnit om invasive arter side 44-46 • Det skal på side 77 præciseres at forbedring af den rekreative infrastruktur skal ske med hensyntagen til dyrelivet • På side 93 at markedsføring skal tage afsæt i 	Nationalparkbestyrelsen har i sit arbejde med udformning af det foreliggende udkast til nationalparkplan drøftet spørgsmålet om prioritering af de enkelte formål i nationalparkloven og bekendtgørelsen for Nationalpark Vadehavet. Der er forskellige holdninger til emnet i bestyrelsen, men der har været enighed om at udarbejde nationalparkplanen ud fra en ligestilling af de enkelte formål og med det grundlæggende princip at ingen indsats må medføre forringelser i	2, 5	

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

		<p>sikring af naturværdierne</p> <ul style="list-style-type: none"> • WWF ønsker en tilkendegivelse af, at nationalparken kun kan indgå kommercielle aftaler med økologiske landbrug. • WWF ønsker en omtale af hvilken effekt fiskeri med bomtrawl har på naturtilstanden i Vadehavet i afsnittet om fiskeri, side 100-103 • WWF opfordrer til at oplysningerne om certificering af rejefiskeriet undersøges nærmere, kvalitetssikres og evt. revideres. • WWF ønsker en uddybning af hvordan nationalparken kan og vil brande sig på en helhedsorienteret grøn profil, jf. afsnittet om erhvervsstruktur og udvikling, side 104-107. • Visionen opfattes som vag og ukonkret og der foreslås en ændret formulering <p>Målsætningerne foreslås ændret på flg. områder:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Øget fokus på at naturpleje og –genopretning skal ske i tæt koordinering med myndighedernes indsats for at leve op til Miljømålsloven/Natura2000 handleplaner og naturbeskyttelseslovens bestemmelser. Der bør endvidere være en prioritering af dialog med lodsejere og samarbejde med DOF, DN og DBF om indsamling af viden om lokale naturforhold. 2. Der sættes spørgsmålstegn ved værdien af anlæg af 4 klæggrave i forhold til evt. at tage engarealer ud af drift. 3. Ønsker denne målsætning prioriteret særligt 	<p>nationalparkens grundlæggende natur-, kulturhistoriske og landskabelige værdier.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Efter forelæggelse for Naturstyrelsen er det afgjort, at Engelsk vadegræs ikke anses for en invasiv art i Vadehavet. • Beskrivelsen af udviklingsmulighederne for friluftslivet på side 77 er netop en gennemgang af muligheder. I selve plandelen er det gentagne gange fremført, at udvikling af friluftsliv og turisme skal ske på et bæredygtigt grundlag og på baggrund af undersøgelser af mulige konflikter og efterfølgende tiltag for at imødegå disse. • Spørgsmålet om certificering af rejefiskeriet er blevet forelagt Danmarks Fiskeriforening og der er efterfølgende sket en præcisering af teksten på side 102 i den endelige plan. • Indsatsen for grøn profilering og branding skal defineres og udvikles som led i nationalparkplanens gennemførelse og vil ikke være på plads på nuværende tidspunkt. <p>Jf. bemærkninger til de enkelte målsætninger:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. I indledningen til planafsnittet, under afsnittet 'Prioritering af en pleje- og genopretningsindsats' på side 133 anføres 		X
--	--	--	---	--	---

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

		<p>højt.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Modtages positivt. 5. Styrkelse af friluftsliv anses for meget positivt men det understreges at en indsats indenfor området skal ske under hensyntagen til naturværdierne. Deltagelse i events skal endvidere ske med udgangspunkt i at nationalparkens primære rolle er sikring af naturværdier. 6. Ingen ændringsforslag 7. Meget væsentlig indsats som bør koordineres med indsatsen i de øvrige målsætninger. 8. Ingen kommentarer 9. Ingen ændringsforslag 10. Grøn profil skal tydeliggøres og der skal stilles klare krav til samarbejdspartnere. 11. WWF påpeger vigtigheden af en udpegning af den danske del af Vadehavet til Verdensnaturarv. 12. Understreger vigtigheden af klare mål for evaluering og monitorering samt koordinering med eksisterende overvågning, såsom NOVANA. 	<p>det klart, at Nationalparkbestyrelsen vil prioritere tiltag som understøtter den statslige og kommunale indsats i medfør af Miljømålsloven og naturbeskyttelsesloven. Bestyrelsen ønsker dog samtidig at kunne gøre en indsats for øvrige naturværdier, da der i forvejen er en særlig statslig og kommunal forpligtigelse til at gøre en indsats efter ovennævnte lovgivning. Samarbejde med lodsejere og NGOer fremgår flere steder i planen såsom afsnittet om 'Princip om frivillighed og samarbejde' side 133 og indsats 1.5 side 134.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Der er ikke tale om at anlægge nye klæggrave men derimod om at gøre en målrettet indsats for at optimere naturindholdet i og omkring eksisterende klæggrave – bl.a. med udgangspunkt i Sneum Digesø, som DOF har kåret til Danmarks bedste nye fuglesø, målt på antallet af registrerede arter i DOFs database. Indsatsen vil også omfatte ekstensivering af driften på tilstødende arealer, hvor det er muligt. 3. Bestyrelsen ønsker ikke at rangordne de enkelte målsætninger. 4. Intet at bemærke 5. Det anføres i såvel målsætning 5, 6 og 7 at der skal gennemføres en række indsatser til 		
--	--	---	---	--	--

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

			<p>at sikre naturværdierne mod en uheldig påvirkning fra bl.a. friluftsliv og turisme.</p> <p>6 – 9 Intet at bemærke</p> <p>10. Kravene til grøn profilering mm., vil som ovenfor nævnt blive udviklet i løbet af første planperiode.</p> <p>11. Intet at bemærke</p> <p>12. Intet at bemærke</p>		
31	Danmarks Naturfredningsforening	<p>Overordnet roses høringsudkastet. DN ønsker en fremhævelse af at hovedformålet med Nationalparken er at fremme områdets natur og miljø. Det hilses velkomment, at der vil blive arbejdet på at skabe større sammenhængende naturområder og gennemføre langvarige tiltag, der understøtter statslig og kommunal indsats.</p>	<p>Nationalparkbestyrelsen har i sit arbejde med udformning af det foreliggende udkast til nationalparkplan drøftet spørgsmålet om prioritering af de enkelte formål i nationalparkloven og bekendtgørelsen for Nationalpark Vadehavet. Der er forskellige holdninger til emnet i bestyrelsen, men der har været enighed om at udarbejde nationalparkplanen ud fra en ligestilling af de enkelte formål og med det grundlæggende princip at ingen indsats må medføre forringelser i nationalparkens grundlæggende natur-, kulturhistoriske og landskabelige værdier.</p>	1, 5	
32	Dansk Ornitologisk Forening	<p>Tillægger det afgørende betydning, at der gennemføres projekter, der bidrager til at genskabe og forbedre naturværdier.</p> <p>Kommentarer til de enkelte målsætninger.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De foreslåede indsatser støttes, dog ønsker DOF, at bestyrelsen bør være mere ambitiøs mht. inddragelse af interessenter og ikke blot inddrage dem i temamøder men direkte 	<p>Bemærkninger til de enkelte målsætninger:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bestyrelsen er meget positiv overfor inddragelse af interessenter i projektgennemførelse, hvor dette er muligt. Der er i teksten på side 133 i den endelige plan sket en tilføjelse, så det fremgår at ”øvrige relevante aktører” vil blive inddraget i nationalparkens 	5	X

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

	<p>i projektgennemførelse.</p> <p>2. De beskrevne indsatser støttes med en række konkrete og uddybende kommentarer herunder, at arbejdet med en forvaltningsplan for gæs kommer til at bygge på Vadehavsforums anbefalinger.</p> <p>3. Der foreslås ingen konkrete ændringer men behovet for sikring og genskabelse af områder med fri dynamik understreges</p> <p>4. De beskrevne indsatser støttes</p> <p>5. De beskrevne indsatser støttes med en række uddybende bemærkninger og forslag, herunder at det er et grundlæggende vilkår at rekreative tiltag ikke må have negativ indflydelse på naturværdierne.</p> <p>6. Den beskrevne indsats støttes men der opfordres til at tydeliggøre, at nationalparken vil søge faglig rådgivning ved udarbejdelse af vurderinger for hvordan friluftsliv og turisme kan udvikles på et bæredygtigt grundlag.</p> <p>7. DOF foreslår en præcisering, så det fremgår, at nationalparken vil arbejde for at sikre områder mod enhver form for forringelse. Der opfordres ligeledes til at de beskrevne mulige tiltag omfatter oprettelse af forstyrrelsesfrie refugier i baglandet/marsken i tilknytning til åerne.</p> <p>8. Støttes varmt</p> <p>9. Støttes</p>	<p>aktiviteter.</p> <p>6. Bestyrelsen anerkender betydningen af faglig rådgivning, der er et fornuftigt og godt grundlag for de fleste aktiviteter. Faglig rådgivning er således ikke et tiltag som skal begrænses til overvågning og biologiske vurderinger men et generelt vilkår for de fleste indsatser. Der er i den endelige plan indsat en ny supplerende målsætning 9e, som specifikt beskriver inddragelse af faglig rådgivning ved projektgennemførelse.</p> <p>7. En formulering hvorefter nationalparken forpligter sig til at arbejde for at sikre de særligt sårbare arter og naturområder i nationalparkens område mod enhver form for forringelse vil være prisværdig men vil samtidig formentlig klart overstige nationalparkens muligheder med de ressourcer, der er til rådighed. Denne opgave ligger i vid udstrækning hos de ansvarlige myndigheder.</p> <p>10. Der henvises til bemærkningerne under pkt. 6 ovenfor.</p> <p>12. Nationalparken vil i vid udstrækning være henvist til at anvende eksisterende overvågningsdata og samarbejde med relevante myndigheder og organisationer om tilvejebringelsen af disse, idet nationalparken ikke råder over</p>		X
--	--	---	--	---

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

		<p>10. Den beskrevne indsats støttes men der opfordres samtidig til at det tydeliggøres, at nationalparken vil søge løbende faglig bistand hos relevante forskningsinstitutioner.</p> <p>11. Støttes</p> <p>12. Enighed med den tilføjelse, at overvågningen skal være faglig funderet og at der bør opstilles mål for de naturforbedrende tiltag.</p>	<p>ressourcer, der kan retfærdiggøre en storstilet ny og selvstændig indsamling af overvågningsdata. Bestyrelsen er enig i, at der bør opstilles mål ikke blot for naturforbedrende tiltag men for de fleste af nationalparkens tiltag.</p>		
33	Friluftsrådet	<p>Generel ros og tilfredshed med høringsudkastet. Friluftsrådet hilser det velkomment at nationalparken søger en ligelig prioritering mellem områder omfattet af vand- og naturplaner og områder udenfor.</p> <p>Bemærkninger til målsætninger:</p> <p>5. Sikkerhed bør være i højsædet ved planlægning af maritime ruter for kano og kajak. Der bør derfor lægges vægt på tiltag målrettet erfarne udøvere.</p> <p>Det hilses endvidere velkomment, at nationalparken ønsker at tage hensyn til handicappede i planlægningen af friluftsliv. Dog efterlyses der en nærmere beskrivelse af hvordan dette vil blive gjort.</p> <p>FR ønsker endvidere at friluftslivets interessenter sikres mulighed for at blive inddraget ved planlægning af ruter, stier og faciliteter.</p> <p>6. FR henviser til Europarc Federations Charter for bæredygtig turisme.</p>	<p>Bemærkninger til de enkelte FR kommentarer for de enkelte målsætninger:</p> <p>5. Hensynet til sikkerhedsaspektet er formuleret i indsats 6.1. I hvilket omfang særlige ruter og tilbud kan og skal målrettes særlige grupper vil blive vurderet fra sag til sag i samarbejde med relevante kompetente rådgivere.</p> <p>Hvordan hensynet til handicappede kan inddrages i nationalparkens indsats vil blive afklaret som en del af de kommende 6 års implementering af planen. Det vil herunder være naturligt at inddrage relevante handicaporganisationer.</p> <p>Indsats 5.2 omhandlende udviklingen af en platform for friluftslivets interessenter vurderes at imødekomme FRs ønsker om inddragelse af relevante organisationer i forbindelse med planlægning af ruter, stier og faciliteter.</p> <p>Bestyrelsen er endvidere positiv overfor inddragelse af interessenter i</p>	5	X

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

		<p>7. FR opfordrer til at afvejningen mellem beskyttelse og benyttelse sker på baggrund af intelligente og fleksible forvaltningstiltag.</p> <p>8. FR påskønner nationalparkens intention om at samarbejde med Vadehavets Formidlerforum.</p>	<p>projektgennemførelse, hvor dette er muligt. Der er i teksten på side 133 i den endelige plan sket en tilføjelse, så det fremgår at ”øvrige relevante aktører” vil blive inddraget i nationalparkens aktiviteter.</p> <p>6. Europarc Consultants har været involveret i arbejdet med at udvikle forslag til en samlet trilateral strategi for bæredygtig turisme, som der henvises til i høringsudkastet.</p> <p>7. FRs forslag giver ikke anledning til ændringer i teksten.</p> <p>8. Ingen yderligere bemærkninger</p>		
34	Kulturregion Vadehavet	<p>Ønsker et samarbejde med NP Vadehavet og har for målsætningerne 4, 5, 8, 9, 10 og 11 i høringsudkastet nævnt eksempler på projekter og indsatser som Kulturregionen giver støtte til og som kan tjene som inspiration for et fremtidigt samarbejde.</p>	<p>Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i høringsudkastet.</p>	1, 3	
35	LAG Fanø	<p>Som supplement til fælles høringssvar fra de 4 LAG'er i Vadehavsområdet (se nr. 36 nedenfor) opfordrer LAG Fanø til, at afsnittet om indkomstforhold på Fanø i statusafsnittet (side 109) kan virke misvisende, hvis man ikke samtidig gør opmærksom på, at Fanø som helhed er den kommune i Region Syddanmark, der har den højeste indkomst pr. indbygger.</p>	<p>LAG Fanøs bemærkninger er taget til efterretning og de nødvendige rettelser foretaget.</p>	2	X
36	Bestyrelserne i LAG	<p>Hæfter sig ved, at visionen for nationalparken</p>	<p>Nationalparkbestyrelsen har i samråd med</p>	5	

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

<p>Tønder, LAG Varde; LAG Esbjerg og LAG Fanø</p>	<p>udtrykker en balance mellem benyttelse og beskyttelse og lægger vægt på samspil mellem natur og mennesker. Foreslår en tilføjelse i forlængelse af den nuværende vision, så sidste sætning kommer til at lyde: 'Nationalparken benyttes, beskyttes og udvikles i et bæredygtigt samspil mellem natur og mennesker, <u>således at det styrker grundlaget for erhverv og lokalsamfund.</u>'</p> <p>Endvidere anbefales det, at kriterier for brug af nationalparkens logo hurtigst muligt formuleres.</p> <p>Anbefaler at synliggørelse af nationalparken prioriteres højt og igangsættes hurtigst muligt.</p> <p>Giver udtryk for samspillet med lokale interessenter er en grundsten for nationalparkens virke. Det anses i denne forbindelse at være afgørende, at der i forbindelse med nationalparkplanens implementering sker en konkretisering af de forskellige indsatser og at bygger på eksisterende og gennemførte projekter.</p>	<p>Nationalparkrådet haft mange overvejelser om den endelige formulering af visionen og herunder også drøftet en formulering meget i stil med den af LAG'erne foreslåede. I drøftelsen af den foreliggende formulering har man lagt vægt på en ligelig balance mellem benyttelse og beskyttelse og ladet ordene 'mennesker og benyttelse' dække de mange facetter af menneskelig aktivitet. Ved en særlig fremhævnning af lokalsamfund og erhverv vil andre med en vis rette kunne indvende at også andre aspekter af menneskelig indsats/aktivitet skal nævnes særskilt, eks. forskning og friluftsliv. Den foreslåede ændring vil således ikke blive taget til følge.</p> <p>Nationalparkbestyrelsen har i indsats 10.3 forpligtet sig til senest i 2013 at have retningslinier for anvendelsen af logo på plads.</p> <p>I høringsudkastet er der ikke sket en præcis prioritering og rækkefølge af de foreslåede indsatser, da dette i flere tilfælde vil være afhængig af mulighed for at opnå finansiel støtte og nødvendige tilladelser. Dog er der for en række konkrete indsatser peget på, at de skal gennemføres i første eller anden halvdel af planperioden og bl.a. indsats 6.1, der omhandler synliggørelse af nationalparken er sat til den første halvdel af planperioden.</p>		
---	---	--	--	--

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

			Samlet set vil henvendelsen fra LAG'erne således ikke give anledning til ændringer i høringsudkastet.		
37	Sønderho Havn Støtteforening	<p>Påpeger relevansen af målsætning 4, 5 og 6 for støtteforeningen og henviser til foreningens projekt for genskabelse af Sønderho Naturhavn, som er vedlagt høringssvaret. Det foreslås endvidere, at et projekt for Kalvekrog Skibsværft bør nyde høj prioritet ved fremtidige undersøgelser eller udgravninger.</p> <p>Det foreslås, at der i planen direkte nævnes en indsats for vedligeholdelse og afmærkning af en række tidligere afmærkede sejlløb.</p> <p>I en separat mail fra foreningens formand anmodes nationalparken om at tilføje en omtale af skibsbyggeriet på Fanø i 1800-tallet i statusafsnittet.</p>	<p>I høringsudkastet er der under indsats 5.1 redegjort for bestyrelsens intention om at 'sammenkoble relevante maritime og landbaserede ruter'. Herunder vil der blive 'etableret de nødvendige anlæg for at sikre ruterne funktioner'. Det anføres endvidere, at nationalparken i anden del af planperioden har en intention om at iværksætte konkrete initiativer til at videreudvikle strukturen. Bestyrelsen mener, at dette også er dækkende for de ønsker som Sønderho Havn Støtteforening har, og høringssvaret vil således ikke give anledning til ændringer i teksten.</p> <p>Skibsbyggeriet på Fanø er ikke helt fraværende men er nævnt i en enkelt sætning på side 62, hvor det er anført, at 'Fanø udviklede sig i 1700- og 1800-tallet til et af Danmarks største søfartscentre med sejlskibe i international søfart og et betydeligt skibsbyggeri'. Dette omfang af omtale er i tråd med vægtningen af de øvrige kulturhistoriske emner og den meget kortfattede gennemgang, som publikationen giver mulighed for.</p>	5	2
38	Mr. T. Mayes	Konkret forslag om opstilling af bænke på toppen af diget ved kontrolbygningen ved Højer Sluse.	Henvendelsen drejer sig om et konkret projekt, som foreslås iværksat, og giver ikke anledning til	3	

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

			<p>ændringer i høringsudkastets tekst.</p> <p>Forslaget vil, hvis det prioriteres, kunne gennemføres indenfor rammerne af høringsudkastet og vil naturligt indgå i den samlede idé-bank for nationalparken.</p>		
39	Vadehavets Formidlerforum	<p>Giver udtryk for at høringsudkastet giver et retvisende billede af den nuværende situation i nationalparken på formidlings- og undervisningsområdet og dermed udgør et godt udgangspunkt for videre samarbejde.</p> <p>Formidlerforummet udtrykker i øvrigt stor tilfredshed høringsudkastets forslag til indsatser på undervisnings- og formidlingsområdet. Det foreslås endvidere at formuleringen af de supplerende målsætninger 9a og 9f ændres, således at: målgruppen i 9a ændres fra 'børn og unge fra børnehave til gymnasium og Hf' til 'børn og unge fra børnehave til ungdomsuddannelserne' I 9f foreslås målgruppen ændret fra 'grundskoler, gymnasiet og universiteter' til 'fra grundskolen til universitetet'.</p>	De foreslåede ændringer til beskrivelse af målgrupperne i de supplerende målsætninger 9a og 9f er taget til følge.	5	X
40	Vadehavskommunerne	<p>Finder at det udsendte høringsudkast afspejler en god balance mellem beskyttelse og benyttelse. Påpeger dog følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Der bør tilstræbes en klarere prioritering af indsatserne og et realistisk ambitionsniveau • Sikring af nationalparkens synlighed bør 	Udkast til Nationalparkplan Vadehavet 2013-18 er det første bud for en sammenhængende plan for nationalparkområdet. Der er således endnu ikke skabt et stærkt videns- og erfaringsgrundlag for hvor stor en finansiel opbakning og grad af samarbejde nationalparken kan trække på.	5	

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

		<p>prioriteres meget højt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hurtig fastsættelse af kriterier for anvendelse af logo bør ligeledes prioriteres meget højt af hensyn til en indsats for udvikling af erhverv, turisme og lokalsamfund. Fanø Kommune påpeger i forlængelse af dette at det bør sammenkædes med udvikling af naturværdier i området. • Nationalparken bør definere sin rolle i forhold til øvrige aktører og sikre koordinering med allerede igangsatte initiativer i Vadehavssammenhæng. Denne koordinering skal også omfatte en tæt og tidlig kontakt med kommunerne i forhold til konkrete projekter og vidensindsamling. 	<p>Nationalparkbestyrelsen har derfor valgt at lave en forholdsvis åben formulering af de konkrete indsatser, den vil søge gennemført i den kommende seksårige periode. En nøjere prioritering vil efterfølgende foregå i bestyrelsen efter konsultationer i Rådet når de årlige arbejdsplaner med tilhørende budget fastlægges. Som det er understreget flere steder i planen vil nationalparkens udvikling være stærkt afhængig af det samarbejde, der kan opnås med øvrige aktører i området.</p> <p>Med hensyn til prioritering af fastlæggelse af kriterier for anvendelse af logo og sikring af synlighed henvises der til besvarelsen af høringssvar nr. 36 fra bestyrelserne i de fire LAG'er.</p> <p>Bestyrelsen hilser kommunernes kommentarer velkommen men finder ikke, at de giver anledning til ændringer i den foreliggende tekst.</p>		
41	Danmarks Jægerforbund	<p>Finder høringsudkastet imponerende stort og fornuftigt struktureret. Jægerforbundet tilbyder konkret at bidrage med en indsats for at afhjælpe problemer med prædation samt at indgå i et samarbejde om forskning i vildtets forhold, prædation og forstyrrelser mm.</p> <p>Endvidere nævnes det, at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bestanden af spættet sæl kan blive genstand for en let afskydning som en del af sælforvaltningen. • Med henvisning til omtalen af jagt på side 44 påpeges det, at jagt er tilstrækkeligt reguleret 	<p>Nationalparkbestyrelsen hilser det velkomment, at Jægerforbundet tilbyder sin assistance til gennemførelse af flere af de planlagte indsatser. Mht. til de øvrige forslag og kommentarer bemærkes det:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spørgsmål om tildeling af jagttid på spættet sæl vil naturligt blive forelagt for og drøftet i Vildtforvaltningsrådet og hører som sådan ikke under nationalparkbestyrelsen. • I omtalen af forstyrrelser på side 44 nævnes det specifikt, at bestemmelserne i 	2, 5	

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

		<p>gennem Vadehavsbekendtgørelsen, og at der således er taget højde for den forstyrrende effekt, som jagt kan indebære. På denne baggrund finder man, at det er urimeligt, at jagtens forstyrrende effekt specifikt nævnes, når der ikke samtidigt gøres rede for den forstyrrende effekt af en lang række andre aktiviteter. Jægerforbundet ser gerne at der i stedet gøres mere ud af, at beskrive jagten som en del af områdets kulturhistorie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det angivne antal lokale jagtforeninger (side 75) bør rettes fra 30 til 70. • Danmarks Jægerforbund udfører også naturformidling i Vadehavsområdet gennem lokale naturformidlere og ser gerne dette synliggjort i afsnittet om formidling, undervisning og forskning (side 80-87) • Man anerkender nationalparkbestyrelsens vision for udvikling af nationalparken og glæder sig over viljen til dialog med lodsejere og myndigheder og bidrager gerne med kontakt til lokale jægere. • Man ser gerne at planen (målsætning 1) kommer til at omfatte en indsats mod spredningen af stillehavsøsters som anses for at kunne udgøre en trussel mod blåmuslinger og herigennem ederfuglebestanden. • I relation til indsats 1.5 opfordres der til at involvere interessentgrupper direkte i projekters gennemførelse for at sikre medansvar. • I relation til målsætning 2 støtter Jægerforbundet 	<p>Vadehavsbekendtgørelsen netop er indført, så de regulerer de forstyrrende effekter som jagtudøvelsen evt. have. Jagtens kulturhistoriske betydning er også nævnt i afsnittet om kulturhistoriske værdier på lige fod med skibsbyggeri og fiskeri (side 55) og igen på side 59 og side 63 – sidstnævnte er en særlig omtale af fuglekøjerne.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Angivelsen af antallet af jagtforeninger på side 75 er korrigeret. • Det vil være korrekt at angive at der også ydes en betydelig indsats indenfor naturformidling af områdets NGOer – herunder Jægerforbundets naturformidlere. Der er således tilføjet en kort omtale af dette under overskriften 'Naturformidling' på side 80 i den endelige plan. • Der er fortsat en del usikkerhed omkring hvordan forekomsten af stillehavsøsters indvirker på bestanden af blåmuslinger. Derimod er der en relativ udbredt enighed om at en egentlig bekæmpelse ikke vil være mulig. Bl.a. på denne baggrund ønsker bestyrelsen ikke at forpligte sig til en indsats på området. • Som nævnt under besvarelsen af høringsbrevet fra DOF (nr. 32) er nationalparkbestyrelsen positiv overfor inddragelse af interessenter i projektgennemførelse, hvor dette er muligt. 		<p>X</p> <p>X</p> <p>X</p>
--	--	--	--	--	----------------------------

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel 3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

		<p>udarbejdelse af en forvaltningsplan for gæs.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indsatsen under målsætning 7 støttes og det påpeges at der allerede ligger relevante nyere forskningsresultater om forstyrrelses effekter i bl.a. udgivelsen Vildt og Landskab. • Jægerforbundet indgår gerne i afklaringen af en evt. dansk tilslutning til Vadehavet som verdensnaturarv. • Indsatsen for at følge og evaluere nationalparkens udvikling bifaldes. 	De øvrige kommentarer og bemærkninger fra Jægerforbundet giver ikke anledning til yderligere bemærkninger eller ændringer i høringsudkastet.		
42	Fanø Turist- og Erhvervsråd	<p>Finder at høringsudkastet generelt indeholder mange spændende elementer og udgør et godt grundlag for det fortsatte udviklingsarbejde. Udkastet til plan er meget ambitiøst og der opfordres til, at nationalparken definerer sin rolle i forhold til andre aktører. Endvidere anbefaler Fanø Turist- og Erhvervsråd, at der foretages en yderligere prioritering af de foreslåede indsatser. Blandt de indsatser, der bør prioriteres peges der på turisme- og friluftsområdet med en særlig anerkendelse af nordsø-strandenes betydning for området som feriemål.</p>	Bemærkningerne fra Fanø Turist- og Erhvervsråd er i vid udstrækning sammenfaldende med de overordnede bemærkninger fra Vadehavskommunerne og der henvises til besvarelsen af deres henvendelse (nr. 40)	5	
43	Fonden Gamle Sønderho	<p>Fonden roser høringsudkastet og har i øvrigt kun en kommentar til målsætning 3: Det er en forudsætning for beskyttelsen af Sønderho mod stormfloder, at der fortsat kan etableres foranstaltninger mod sandflugt i bynære områder, og at hensynet til at 'dynamisk landskabsdannelse' skal fremmes ikke får forrang for dette.</p>	Nationalparkbestyrelsen anerkender fuldt ud, at der flere steder langs kysten skal ske en afvejning mellem beskyttelse af liv og værdier mod stormflod og hensynet til fri dynamik. På denne baggrund er indsats 3.1 netop også formuleret, at konkrete forslag til at genskabe naturens frie dynamik skal ske i tæt samarbejde med de berørte parter og kun i områder, hvor udviklingen	(5)	

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

			i ejendomsforhold, drift og/eller kystbeskyttelsesindsats gør det muligt. Dette er ikke tilfældet i Sønderho. Henvendelsen giver følgelig ikke anledning til ændringer i teksten i høringsudkastet.		
44	Vadehavsforskere fra Institut for Geografi og Geologi ved Københavns Universitet	Vadehavsforskerne peger på en lang række områder, hvor instituttet kan understøtte nationalparkens indsats og indgå i konstruktive samarbejder. Der peges specifikt på indsatser under målsætningerne 3, 9, 11 og 12.	Nationalparkbestyrelsen hilser det positive ønske om samarbejde velkomment og finder i øvrigt ikke, at henvendelsen giver anledning til ændringer i teksten i høringsudkastet.	1	
45	Dansk Kano- og Kajakforbund	<p>Forbundet finder høringsudkastet meget omfattende og begrænser sit høringssvar til bemærkninger vedr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adgangen til friluftsoplevelser, hvor man opfordrer til at hensynet til beskyttelse af naturværdier og ønsket om at udvikle andre friluft- eller turismeaktiviteter ikke fører til indskrænkninger i mulighederne for kano- og kajakroerne. • En advarsel mod etablering af faste kajakruter i Vadehavet på grund de sikkerhedsmæssige problemer, der kan være forbundet med dette. Vadehavet regnes for et udfordrende farvand, der kræver en vis erfaring. 	<p>Nationalparkbestyrelsen har ingen intentioner om at skulle fremme bestemte særlige gruppers adgang til hele eller dele af Vadehavet på bekostning af andre. Af hensyn til områdets natur- og kulturværdier vil det dog givet være nødvendigt at anbefale en begrænsning af bestemte typer af adgang mere eller mindre i visse områder eller på bestemte tider af året. Dette vil i sidste ende være beslutninger som tages af de relevante myndigheder. Nationalparkens indsats vil være understøttende og vi vil i vores indsats som nævnt flere steder gøre dette i tæt kontakt med de berørte interessenter.</p> <p>Egentlige kajakruter med tilhørende information, hvor der gøres tydeligt opmærksom på farvandets særlige udfordrende karakter ses umiddelbart ikke som en opfordring til at alle og enhver uden risiko kan bevæge sig af sted uden de fornødne færdigheder.</p>	5	

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

			Nationalparkbestyrelsen vil meget gerne i samarbejde med alle relevante parter medvirke til at sikkerheden prioriteres meget højt, og at der udformes den nødvendige information. Indsats 6.1 (side 141) lægger netop også op til dette og det lægges således ikke op til at der skal ske ændringer i teksten på denne baggrund.		
46	Tønder Kommune	<p>Som supplement til Vadehavskommunernes fælles høringssvar (nr. 40) har Tønder Kommune følgende yderligere bemærkninger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nationalparkplanen skal fungere som en udviklingsplan der bidrager til udvikling af erhverv – særligt indenfor oplevelsesøkonomien - og lokalsamfundene. • Nationalparken skal tydeligt skiltes og profileres. • Der bør udarbejdes en overordnet formidlingsplan. • Udkastet til plan bør endvidere rumme forslag til forbedring af adgang for handicappede. • Der efterspørges en beskrivelse af områdets kulturhistoriske værdier og herunder en særlig påvisning af de kulturhistoriske forskelle mellem Tønder Kommune og de øvrige Vadehavskommuner med en særlig fremhævelse af de særlige værdier i den tidligere tyske del af området. • Nationalparkbestyrelsens ret til at gøre indsigelser mod statslige og kommunale 	<ul style="list-style-type: none"> • Nationalparkplanen skal indeholde rammer for etablering og udvikling af nationalparken i sin helhed og inden for de enkelte områder. Tønder Kommunes bemærkninger med ønsker om et særligt fokus på udvikling af erhverv og lokalsamfund repræsenterer således kommunens indstilling, som er indgået i de mange overvejelser, der ligger til grund for det foreliggende udkast til såvel vision som plan-afsnit. Kommunens høringssvar rummer som sådan ikke forslag til konkrete ændringer af høringssudkastets tekst på dette punkt. • Indsats 6.1, 8.2, 8.3 og 8.4 omhandler alle synliggørelse af nationalparken gennem skiltning, afmærkning, medier, udstillinger og udarbejdelse af informationsmateriale. Indsatserne er sat til den første halvdel af planperioden og er således markeret som klare prioriteter. • Indsats 8.1 angiver at der skal udarbejdes et samlet koncept for formidlings samarbejdet i nationalparken med deltagelse af alle 	2, 5	

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

		<p>planforslag, der har væsentlig indflydelse på nationalparkens udvikling anses for at være meget uheldig og rumme en risiko for at de kommunale repræsentanter i nationalparkbestyrelsen kommer i konflikt med egne interesser.</p>	<p>interesserede formidlere. Dette antages at dække forslaget om en overordnet formidlingsplan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • I den supplerende målsætning 5b anføres det, særlige hensyn til handicappede skal indbygges i konkrete projekter for friluftslivet. Dette hensyn er tilføjet i indsats 5.1 så det træder tydeligere frem. • Beskrivelsen af de kulturhistoriske værdier i nationalparken er det næststørste kapitel i statusdelen og har således været genstand for relativ stor opmærksomhed. Kapitlet beskæftiger sig med tiden fra 6000 f. Kr. frem til i dag, så perioden, hvor Sønderjylland var under tysk herredømme har i denne sammenhæng været relativt kort. Den daværende tyske del strakte sig endvidere op til Hviding i Esbjerg Kommune og er således ikke begrænset til Tønder Kommune. I det hele taget forholder teksten sig ikke til nuværende administrative grænser men forsøger i videst mulig udstrækning at forholde sig til nationalparken som et hele med forskellige landskaber, naturtyper mm. • Nationalparkfondens adgang til indsigelse overfor planforslag følger af Planlovens §29 c og er en bestemmelse, der ligger udenfor nationalparkfondens mulighed at ændre på. Da bestemmelsen er en del af de rammer og 		X
--	--	---	--	--	---

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

			forudsætninger, som ligger til grund for nationalparkens udvikling er den medtaget i kapitlet om disse.		
47	Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste	<p>Forsvaret anfører, at det er af væsentlig interesse for forsvaret, at deres aktiviteter i Skydeområde Rømø ikke begrænses af nationalparkens aktiviteter.</p> <p>Høringssvaret er indsendt efter høringsfristens udløb men er alligevel medtaget i denne oversigt for at give et komplet billede af de modtagne kommentarer.</p>	Høringsudkastet rummer umiddelbart ingen forslag til indsatser som vil være i modstrid med Forsvarets aktiviteter og høringssvaret giver således ikke anledning til ændringer i teksten.	(5)	
48	Danmarks Naturfredningsforening Esbjergs Vadehavsudvalg	<p>Konstaterer med tilfredshed, at de beskrevne målsætninger bredt dækker de forventninger, man kan have til udviklingen af nationalparken. Vadehavsudvalget udtrykker sin fortsatte opbakning til nationalparkbestyrelsens arbejde og peger på udvalgte indsatsområder indenfor naturpleje og forbedret adgang til naturen som DNEs Vadehavsudvalg anser for væsentlige. Der henvises specielt til Vadehavsudvalgets forslag til sejladsforhold, bådanløb og udvidede stisystemer (Formentlig forslag nr. 38 og 50 på oversigten over indkomne forslag under idéfasen i 2011, som fremgår af nationalparkens hjemmeside).</p> <p>På grund af tekniske vanskeligheder er fremsendelsen af høringssvaret blevet forsinket og det er modtaget efter høringsfristens udløb men er</p>	Høringssvaret indeholder ikke forslag til ændringer i teksten i høringsudkastet. Bestyrelsen takker for den udtrykte opbakning til det videre arbejde.	1, (3)	

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit

		alligevel medtaget i denne oversigt for at give et komplet billede af de modtagne kommentarer.			
49	Syddansk Universitet	<p>Syddansk Universitet (SDU) har med interesse læst udkastet og tilbyder at bidrage med forskningsindsats. SDU anbefaler, at forskningsindsatsen i forhold til nationalparken beskrives bredere og det foreslås konkret:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Forskningsindsats bør ikke begrænses til forskning i kultur- og naturhistoriske emner men også omfatte forskningen i de processer, alliancer og kreative tiltag, som nationalparkinitiativet har igangsat, herunder bl.a. turismefremme, erhvervsudvikling og gunstige levevilkår i yderområder. 2. At der etableres et strategisk samarbejde om forskningen i form af et videnskabeligt udvalg 3. Udvikling af fælles projekter med mulighed for samfinansiering og studenterindsats. 	Henvendelsen fra Syddansk Universitet er imødekommet ved en ny formulering af indsats 9.2 på side 145 i den endelige plan, hvor der lægges op til etablering af et tværfagligt videnskabeligt udvalg, som skal have til opgave at skabe overblik over eksisterende forskning i Vadehavet og samtidig søge at fremme centrale forskningsområder og foreslå relevante forskningsprojekter – herunder grænseoverskridende tiltag.	2, 5	X

Kategorier: 1. Positive tilkendegivelser uden yderligere bemærkninger 2. Forslag/ønsker til justeringer af tekst i statusdel
3. Forslag til yderligere projekter 4. Negative tilkendegivelser 5. Forslag til ændring af plan-afsnit